

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 grudnia 2012 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw.

Jednocześnie upoważnia senator Jadwigę Rotnicką do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. poz. 391 i 951) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, chyba że na mocy uchwały rady gminy, o której mowa w art. 6r ust. 3, obowiązki te przejmie gmina jako część usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za uiszczoną przez właściciela opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi;”;

2) w art. 6j:

a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość, lub

2) ilości zużytej wody z danej nieruchomości, lub”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rada gminy może zróżnicować stawki opłaty w zależności od wielkości gospodarstwa domowego, liczby osób zamieszkujących nieruchomość, odbierania odpadów z terenów wiejskich lub miejskich, a także rodzaju zabudowy.”;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku nieruchomości, o których mowa w ust. 4, rada gminy może podjąć uchwałę stanowiącą akt prawa miejscowego, na mocy której ustali sposób obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie tych nieruchomości zgodnie z ust. 1, 2 lub 3, z tym że w przypadku ustalenia sposobu obliczania opłaty zgodnie z ust. 3 dla części nieruchomości, na której jest prowadzona działalność, uwzględnia się powierzchnię użytkową lokalu.”;

3) w art. 6k:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) dokona wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi spośród metod określonych w art. 6j ust. 1 i 2 oraz ustali stawkę takiej opłaty; dopuszcza się stosowanie więcej niż jednej metody ustalenia opłat na obszarze gminy;”;
- b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Rada gminy określając warunki opłat zgodnie z metodą, o której mowa w art. 6j ust. 1 i 2, może różnicować stawki opłat, wprowadzać zwolnienia przedmiotowe, ustanawiać dopłaty dla właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 6c ust. 1, spełniających ustalone przez nią kryteria lub określić szczegółowo zasady ustalania tych opłat.”;
- 4) w art. 6l dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Rada gminy, w drodze uchwały, może zarządzić pobór opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w drodze inkasa oraz wyznaczyć inkasentów i określić wysokość wynagrodzenia za inkaso.”;
- 5) w art. 6m dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą być składane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Organ, o którym, mowa w ust. 1, lub elektroniczna skrzynka podawcza systemu teleinformatycznego urzędu gminy potwierdza, w formie dokumentu elektronicznego, złożenie deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”;
- 6) w art. 6n ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Rada gminy, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ułatwienia składania deklaracji, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego:
- 1) wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, obejmujący objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego; uchwała zawiera także informację o terminach i miejscu składania deklaracji;
 - 2) warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności:

- a) ich format elektroniczny oraz układ informacji i powiązań między nimi zgodnie z przepisami o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
 - b) sposób ich przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
 - c) rodzaje podpisu elektronicznego, którym powinny być opatrzone.”;
- 7) po art. 6q dodaje się art. 6qa w brzmieniu:

„Art. 6qa. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania wszystkich środków egzekucyjnych, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.”;

- 8) w art. 6r:

- a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. W przypadku przejęcia przez związek międzygminny zadań gminy, o których mowa w art. 3 ust. 2 w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowią dochód związku międzygminnego w całości lub w części odpowiednio do zakresu przejętych zadań.”,

- b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. W przypadku, o którym mowa w ust. 1a, organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania wszystkich środków egzekucyjnych, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest zarząd związku międzygminnego.”,

- c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może pokryć koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym lub technicznym.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, Nr 171, poz. 1016 i Nr 224, poz. 1337) w art. 10 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Rady gmin są obowiązane podjąć, w terminie 13 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, uchwały, o których mowa w art. 6k ust. 1, art. 6l, art. 6n ust. 1 i art. 6r ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1.”.

Art. 3. Uchwały podjęte na podstawie art. 6k ust. 1 oraz art. 6n ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do czasu podjęcia uchwał na podstawie art. 6k ust. 1 oraz art. 6n ust. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

UZASADNIENIE

Projekt nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw ma na celu wprowadzenie rozwiązań umożliwiających gminom racjonalną i elastyczną politykę w zakresie ustalania opłat za odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i gospodarowania tymi odpadami.

Przepis art. 5 ust. 1 pkt 1 nowelizowanej ustawy w obecnym brzmieniu stanowi, iż wyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz ich utrzymywanie w odpowiednim stanie jest obowiązkiem właściciela nieruchomości. Regulacja ta uniemożliwia gminom podjęcie stosownych rozstrzygnięć w przypadku chęci przejęcia przez nie tego obowiązku wraz z finansowaniem takiego przedsięwzięcia w ramach kosztów odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Proponowana zmiana w art. 1 w pkt 1 nowelizacji umożliwia gminom, na mocy uchwały rady gminy, przejęcie wskazanych powyżej obowiązków. Należy podkreślić, iż tego typu rozwiązania będą dodatkowym bodźcem zachęcającym mieszkańców do selektywnego zbierania odpadów.

Zmiana uzupełniająca art. 6r o ust. 2a wprowadzi możliwość finansowania przez gminy z opłat pobranych za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyposażania nieruchomości w pojemniki, a także worki do zbierania odpadów komunalnych, oraz utrzymywanie ich w należytym stanie.

Proponowana w art. 1 w pkt 2 lit. a i b noweli zmiana w art. 6j ustawy ma na celu umożliwienie gminom wyboru różnych metod ustalania opłat dla poszczególnych części obszaru gmin (np. części wyposażonej w wodociągi - według zużycia wody, natomiast co do pozostałego obszaru - według innej metody). Obecnie obowiązujące przepisy pozwalają na wybór jednolitej metody na całym obszarze gminy. Uregulowanie takie spotkało się z krytyką ze strony samorządów, które oceniają je jako rozwiązanie niepozwalające na elastyczne podejście do wyboru metody dostosowanej do warunków występujących w poszczególnych częściach terenu gminy.

Obecny przepis art. 6j ust. 5 nowelizowanej ustawy pozwala radzie gminy wybrać jedną z metod ustalania opłaty dla nieruchomości o charakterze mieszanym (w części zamieszkanym, w części z działalnością powodującą powstawanie odpadów komunalnych).

Jedną z tych wskazanych metod jest ustalanie opłaty w zależności od powierzchni lokalu mieszkalnego, co nie może mieć zastosowania przy prowadzeniu działalności. Projektowana zmiana umożliwi stosowanie tej metody w przypadku nieruchomości o charakterze mieszanym, z tym iż zamiast powierzchni mieszkalnej w przypadku działalności opłata będzie mogła być ustalana z uwzględnieniem powierzchni użytkowej lokalu (art. 1 w pkt 2 lit. c).

Zmiany w art. 6k stanowią konsekwencję zmian w art. 6j.

Projektowana zmiana art. 6l ułatwi gminom pobieranie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a właścicielom nieruchomości ułatwi jej uiszczenie.

Zmiany w art. 6m i 6n ułatwią wykonanie obowiązku składania deklaracji poprzez wprowadzenie możliwości składania e-deklaracji.

W przypadku większości gmin, w zakresie należności pieniężnych, w tym z tytułu podatków i opłat, dla których organ gminy jest właściwy do ich ustalenia lub określania i pobierania, organem egzekucyjnym jest naczelnik urzędu skarbowego. Oznacza to, że w takim przypadku organ gminy musi wystawić tytuł wykonawczy, zaś w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego uczestniczy jako wierzyciel. Zaproponowana w art. 1 w pkt 7 zmiana (dodanie art. 6qa) ma ułatwić gminom egzekucję należności pieniężnych z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, poprzez nadanie wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta uprawnień organu egzekucyjnego.

Zmiana art. 6r ust. 1a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach proponowana w art. 1 w pkt 8 w lit. a ustawy nowelizującej przesądza, iż opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowią, a nie jak dotychczas mogą stanowić, dochód związku międzygminnego, w przypadku przejęcia przez ten związek zadań gmin w zakresie zapewniania utrzymania czystości i porządku.

Natomiast wprowadzany ust. 2a w art. 6r zawiera regulację analogiczną do przyjętej w dodawanym art. 6qa. Przepis ten stanowi, iż organem egzekucyjnym jest zarząd związku międzygminnego w stosunku do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku przejęcia przez związek gminny zadań, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach.

W art. 2 noweli wprowadzany jest przepis nowelizujący art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. Przepis ten wydłuża do dnia 1 lutego 2013 r. termin, w którym rady gmin zobowiązane są podjąć uchwały - między innymi w zakresie metod ustalenia, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawek takich opłat, a także sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów. Rozwiązanie to wychodzi naprzeciw, zgłaszanym senatorom, postulatом gmin, w których rady gmin do chwili obecnej nie podjęły lub do dnia 1 stycznia 2012 r. nie podejmą uchwał we wskazanym powyżej zakresie.

Zamieszczony w art. 3 przepis przejściowy pozwoli na utrzymanie w mocy dotychczas podjętych przez rady gmin uchwał w sprawie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wzorów deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W przepisie o wejściu w życie (art. 4) proponuje się standardowy 14-dniowy termin *vacatio legis*. Formułując ten przepis wzięto pod uwagę, iż zarówno w interesie gmin, jak ich mieszkańców jest jak najszybsze wejście w życie przedmiotowej nowelizacji.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa, może natomiast być korzystne dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z tym, iż Senat pracował nad projektem ustawy w trybie tzw. szybkiej ścieżki legislacyjnej, o której mowa w art. 69 Regulaminu Senatu, nie prowadzono konsultacji ze środowiskami samorządowymi. Podkreślenia jednakże wymaga, iż przedmiotowa inicjatywa ustawodawcza jest efektem wysłuchania postulatów przedstawicieli samorządu, w szczególności gmin, dotyczących koniecznych zmian w kwestii wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. przepisów w zakresie ustalania opłat za odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i gospodarowania tymi odpadami. Pozytywną opinię o projekcie wyraził uczestniczący w pracach senackich Minister Środowiska.

Przedmiot projektowanej regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.